

OPIS HIBRIDOV KORUZE ZA PRIDELOVANJE ZRNJA IN SILAŽE V LETU 2015

Slovensko kmetijstvo je v pretežni meri usmerjeno v živinorejo, s tem pa je tudi neločljivo povezano s pridelovanjem koruze. S koruzo je mogoče v naših razmerah mogoče na preprost in poceni način pridelati največjo količino energije na površinsko enoto, zato je koruza po obsegu pridelave in po svojem pomenu poglavitna krmna rastlina. Vsako leto posejemo s koruzo okoli 40 odstotkov vseh njiv.

Največji del pridelka se pokrmi neposredno živalim v obliki različnih silaž in zrnja, manjši del zrnja je namenjen prodaji na trgu, simbolične pa so količine v Sloveniji pridelanega zrnja, ki jih predelovalna industrija predela v izdelke za prehrano ljudi. Predvsem na tržno usmerjenih kmetijah se je v zadnjih letih izboljšala tehnika pridelovanja. Vse več pridelovalci uporabljajo precizne sejalnice, s katerimi je mogoče doseči optimalne sklope za posamezne hibride, bolj strokovno utemeljeno je tudi gnojenje in uporaba pripravkov za varstvo rastlin. Pri vsem tem pa ima pomembno vlogo izbor hibridov. Le pri ustreznem izboru hibridov pridejo do izraza pozitivni učinki agrotehničnih ukrepov kot so uravnateženo gnojenje, varstvo pred pleveli in škodljivci, namenu rabe ter talnim in podnebnim razmeram primerna gostota, spravilo v optimalnem času ter ustrezno shranjevanje oziroma konzerviranje pridelka.

PREIZKUŠANJE HIBRIDOV KORUZE

V Sloveniji imamo že vrsto let vpeljan sistem preskušanja sort kmetijskih rastlin, med njimi tudi hibridov koruze, ki omogoča, da preverimo njihove gospodarsko pomembne lastnosti. Stalno preverjanje lastnosti hibridov koruze temelji na rezultatih natančnih mikro poskusov. Te izvajamo na šestih poskusnih mestih z različnimi talnimi in podnebnimi značilnostmi. Na podlagi večletnih rezultatov ocenimo vse gospodarske lastnosti hibridov koruze, med katerimi so najbolj pomembne višina, kakovost in stabilnost pridelka, dolžina rastne dobe, odpornost proti lomu in poleganju rastlin, odpornost proti najbolj pogostim boleznim in škodljivcem ter proti različnim stresom med rastjo in razvojem koruze. Pri oceni primernosti hibridov upoštevamo izkušnje v široki praksi in pa tudi rezultate poskusov, ki jih izvajajo zastopniška podjetja v promocijske namene. Opis hibridov koruze za letošnje leto je sorazmerno obsežen, kar je po eni strani posledica velikih razlik v talnih in podnebnih značilnostih slovenskih pridelovalnih območij ter v načinih pridelovanja, po drugi strani pa posledica precejšnje izenačenosti hibridov v pomembnih gospodarskih lastnostih. Velja tudi opozoriti, da opis temelji na rezultatih poskusov pri katerih je bila uporabljena intenzivna tehnologija pridelovanja in bi bil izbor pri manj intenzivni ali ekstenzivni tehnologiji verjetno drugačen, vsekakor pa bi bile v tem primeru med hibridi manjše razlike v višini pridelka.

Seznam priporočenih hibridov za silažo (preglednica 1) in za zrnje (preglednica 2) je splošno veljaven za vsa pridelovalna območja v Sloveniji. Med kriteriji za izbor hibridov koruze za silažo je najbolj pomemben pridelek neto energije laktacije (NEL), ki je rezultat več gospodarsko pomembnih lastnosti kot so: pridelek zelene mase, pridelek suhe snovi, delež suhe snovi storža v skupni suhi snovi in prebavljivost silaže. Pri pridelovanju koruze za zrnje pa so najpomembnejši kriteriji pridelek zrnja in tip zrnja. Velja poudariti, da so opisne ocene glede višine pridelka zrnja in silaže narejene znotraj ožjih zrelostnih razredov in da ocene med hibridi različne dolžine rastne dobe niso neposredno primerljivi.

Seznam priporočenih hibridov je splošno veljaven za vsa pridelovalna območja v Sloveniji. Postavlja se vprašanje, kako v množici hibridov izbrati prave hibride. Ko natančno opredelimo svoje potrebe se seznam primernih hibridov zelo zmanjša.

Ključni postopki in nasveti pri izboru hibridov za setev so naslednji:

- izberite hibride, ki so po dolžini rastne dobe primerni za toplotne razmere vašega pridelovalnega območja, pri čemer upoštevajte kolobar, način rabe pridelka, verjetnost pojava prve jesenske slane in podobno,
- izberite hibride s stalno visokimi pridelki na več poskusnih mestih in v več letih preskušanja,
- pridelujte hibride z dobro odpornostjo proti lomu in poleganju rastlin,
- izberite hibride z veliko odpornostjo ali toleranco za trohnobo stebel in storža (fuzarij) in za bolezni listov,
- vsaj večji pridelovalci bi morali pridelovati več hibridov koruze različnih zrelostnih razredov zaradi zmanjšanja tveganja pri različnih neugodnih dejavnikih okolja in zaradi obratoslovnih vidikov,
- izberite hibride, ki po svojih lastnostih kar najbolj ustrezajo izbranemu načinu uporabe pridelka (silaža iz cele rastline, silaža iz mletih storžev ali vlažnega zrnja, suho zrnje),

Andrej ZEMPLJIČ

Kmetijski inštitut Slovenije